Վերապատրաստող կազմակերպություն

ՀՀ ԿԳՄՍ «Մարտունու Տ.Աբրահամյանի անվան ավագ դպրոց» ՊՈԱԿ

Հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ «Սովորողների մեջ ինքնուրույնության զարգացումը հարցադրումների մեթոդով»

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝ Մարտունի

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Հասմիկ Բեյբության

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝ Մարգարիտա Ալեքսանյան

ԴՊՐՈՑ՝ Մարտունու N1 հիմնական դպրոց

2022

Բովանդակություն

1. Ներածություն … 3

2. Գրական ակնարկ … 5

3. Փորձարարական հետազոտություն … 11

3.1. Խմբի նկարագիրը … 11

3. 2. Փորձարարական դաս 1 … 12

3. 3. Փորձարարական դաս 2 … 13

4. Վերլուծություն … 15

5. Գրականության ցանկ … -

6. Հավելված … -

Դասապլան 1 … -

Դասապլան 2

. . . . ………. -

1. Ներածություն

Օտար լեզուները մայրենի լեզվի հետ միասին կազմում են բանասիրության հանրակրթական ոլորտը, որոնք շփման և հաղորդակցման, ինչպես նաև տարբեր մշակույթների փոխազդեցության կարևորագույն միջոցն են:

Օտար լեզուն, որպես ուսումնական առարկա, նպաստում է սովորողների ընդհանուր կրթությանը, զարգացնում նրանց ճանաչողական կարողությունները, խոսքն ու մտածողությունը: Սովորելով օտար լեզուն՝ դպրոցականները նախնական պատկերացումներ են ձեռք բերում տվյալ լեզվի մասին, ըմբռնում որոշ առանձնահատկություններ, որոնցով այն տարբերվում է մայրենի լեզվից, ինչը նպաստում է սովորողների ինչպես բանասիրական մտահորիզոնի ընդլայնմանը, այնպես էլ մայրենի լեզուն ավելի լավ հասկանալուն:

Օտար լեզուները ընդլայնում են սովորողի աշխարհայացքը, նպաստում է հաղոր- դակցման և հանրամշակութային կարողությունների ձևավորմանը, լեզվական նորմերի ընկալմանը և գիտակցմանը, ինչպես նաև աջակցում են սովորողների ընդհա- նուր խոսքային կարողությունների զարգացմանը: Այս ամենը նպաստում է դպրոցական- ների եզվաբանական կրթության հիմունքների ձևավորմանը:

Օտար լեզվով շփումը կարգավորում է անհատի վարքը, խթանում այս կամ այն խոսու- քային գործունեությունը, համագործակցությունը: Այն նպաստում է անձնավորության արժեքային «կողմնորոշիչների», հայացքների և համոզմունքների ձևավորմանը, ծառա- յում է սովորողի վարքի և փոխհարաբերությունների, խոսքային կարողությունների զար- գացմանը, ինչը դրսևորում է խոսքային էթիկայի նորմերի պահպանման միջոցով:

Օտար լեզվի ուսուցման հիմնական նպատակներն են.

- Յուրաքանչյուր սովորողի համար պարտադիր գիտելիքների ցանկ:
- Լեզվական կարողությունների և հմտությունների տիրապետում:
- Սովորողների հոգևոր ու որտի զարգացում:
- Ընդլայնել սովորողների հաղորդակցվելու և համագործակցելու կարողությունները»

Օտար լեզուների ուսուցման հիմնական հեռանկարային նպատակը սովորողներին բազմազգ և բազմամշակութային, ժողովրդավարական հասարակության մեջ ապրելուն և գործունեություն ծավալելուն նախապատրաստելն է:

Ռուսաց լեզվի տիրապետումը հանդիսանում է քաղաքացու մրցակցային առավելու-թյունը բարձրագույն կրթություն ստանալիս և մասնագիտական հմտություններ ձևա-վորելիս:

Ռուսաց լեզվի ուսուցման նպատակը պետք է լինի նախապատրաստել սովորողներին միջլեզվական և սոցիալմշակութային շփումներին, մշակույթների երկխոսությանը, ձևա-վորել սովորողին՝ որպես միջմշակութային հաղորդակցության սուբյեկտի, որը լեզվի յու-րացման ընթացքում ձեռք է բերում գիտելիքներ իր երկրի և ուսումնասիրող լեզվի երկրի և դրամշակույթի մասին:

ՀՀ կրթական համակարգում ռուսաց լեզվի ուսումնասիրման և դասավանդման համա-կարգի զարգացման նպատակներն են՝

• սովորողի բազմակողմանի զարգացումը ռուսաց լեզվի հաղորդակցական կարողու-թյունների ձևավորման միջոցով,

• ռուսաց լեզվի հանրայնացման և Հայաստանի Հանրապետության ուսումնական հաս- տատություններում ռուսաց լեզվի դասավանդման և ուսումնասիրման համակարգի զար- գացման հիմնախնդիրների համակարգային լուծումները,

• ռուսաց լեզվի կրթական ծրագրերի բովանդակության, ինչպես նաև ռուսաց լեզվի դա-սավանդման մեթոդիկայի արդիականացումը,

• ռուսաց լեզու դասավանդողների աշխատանքի որակի բարձրացումը,

• հանրամատչելի տեղեկատվական պաշարների զարգացումը, որն անհրաժեշտ է կրթա-կան ծրագրերի, այդ թվում նաև էլեկտրոնային ուսուցման, սովորողների և մանկավարժ-ների գործունեության իրականացման համար,

• բարձրացնել կրթական համակարգի բոլոր աստիճաններում (նախադպրոցական, դպրո-ցական, բուհական) ռուսաց լեզվի որակը:

«Ռուսաց լեզու» առարկայի տիրապետումը պետք է ներառի՝

1. լեզվի անհրաժեշտ կոմպետենցիաների տիրապետում՝

• լեզվական գործունեության բոլոր տեսակների տիրապետում (լսողություն, ընթերցանու-թյուն, խոսք, գիր), հաղորդակցման բոլոր բնագավառներում խոսքի հմտությունների ճիշտ օգտագործման կարողություն;

• բանավոր և գրավոր խոսքի գրագիտության ձևավորում;

2. ռուսաց լեզվի և ուսումնական այլ առարկաների միջառարկայական կապերի ձևավո-րում (օտար լեզուներ, գրականություն և այլն);

3. տեղեկատվական հաղորդակցական միջոցների և պաշարների օգտագործում (ներառ-յալ տպագիր և էլեկտրոնային բառարաններ, թարգմանիչներ, ուղղագրության ստուգման ծրագրեր, որոնման համակարգեր, տեքստի և բանավոր մուտքագրման ճանաչման համա-կարգեր):

2. Գրական ակնարկ

«Երեխան ունի իր առանձնահատուկ տեսնելու, մտածելու և զգալու ունակությունները: Չկա ավելի հիմար բան, քան փորձել փոխարինել դրանք մեր ունակություններով:» (Ժ.Ժ. Ռուսո):

Այժմ բոլոր ոլորտներում զարգացման տեմպերն արագանում են, այդ թվում նաև նկատվում է զարգացում կրթական համակարգում: Եվ անհրաժեշտ է աշակերտներին տալ հիմնարար գիտելիքներ և սովորեցնել ինքնուրույնություն:Այս համընդհանուր զարգացման աշխարհում առանձնահատուկ կարողություն է մարդու ինքնուրույնությունը, այն անձնային որակ է: Ինքնուրույնությունը, սեփական կյանքը կազմակերպելու, սեփական հոգևոր ու մտավոր հնարավորությունները գիտակցելու, գնահատելու և ըստ այդմ իր զարգացման ուղին ընտրելու մարդու ընդունակությունն է:

Ինքնուրույնության ձևավորման նախապայմանը ազատությունն է: Որպեսզի աշակերտն ինքնուրույն ուսումնական գործունեություն ծավալի, նրան անհրաժեշտ է այդ հնարավորությունը տալ:Ինքնուրույնության գաղափարի համատեքստում ուսուցչի համար կարևոր խնդիր է դառնում ուսուցման գործընթացն աստիճանաբար ինքնուսուցման գործընթացի վերածելը: Ինքնուսուցման պայմանում սովորողն ինքն է կազմակերպում, կարգավորում և հսկում իր իմացական գործունեությունը: Ինքնուրույն ուսումնական աշխատանքները լավագույնս կարելի է իրականացնել ուսուցման գործընթացը` մասնակիորեն հետազոտական գործընթացի վերածելով:

Երեխայի ինքնուրույն գործունեությունը ձևավորվում է դեռևս վաղ մանկության շրջանում: Ուսուցման գործընթացում, կրտսեր դպրոցական տարիքից սկսած, սովորո- ղներին անհրաժեշտ է սովորեցնել աշխատել ինքնուրույն : Երեխայի ինքնուրույնությունը զարգանում է աստիճանաբար, դրսևորվում դասից դաս, դասարանից դասարան: Ինքնուրույն աշխատանքը դիտարկվում է որպես ուսուցման միջոց, այն նպաստում է ինքնուրույնության ձևավորմանը:

Աշխատանքային փորձը ցույց է տալիս,որ .

- Ճիշտ և պարբերաբար և պարբերաբար կազմակերպված շխատանքի արդյունքում
  սովորողներն առավել խորը և ճկուն գիտելիքներ են ձեռք բերում, քան այն դեպքում,
  սովորողներն առավել խորը և ճկուն գիտելիքներ են ձեռք բերում, քան այն դեպքում,
  երբ ուսուցիչն ինքն է մշտապես պատրաստի գիտելիքներ մատուցում:

- Ինքնուրույն աշխատանքի շնորհիվ նորը ճանաչելու ցանկություն է առաջանում: Իսկ այդ ցանկությունը նպաստում է այն կարողությունների զարգացմանը, որոնք պար- դիր են ինքնակրթության և ինքնակատարել ագործման համար:

- Ժամանակի ընթացքում դասերին ինքնուրույն աշխատանքի պարբերաբար կազմա- կերպման և տնային տարատեսակ ինքնուրույն աշխատանքների կազմակերպումը նպաստում է սովորողների ճանաչողական և ստեղծագործական ունակությունների զարգացմանը:

- Ինքնուրույն աշխատանքի անցկացումն արագացնում է սովորողների գործնական կա- րողությունների և հմտությունների ձևավորումն ու զարգացումը:

Այսպիսով, ամեն ինչի հիմքում ազատության գաղափարն է: Վստահել մարդուն և հնա-րավորություն տալ նրան ընտրելու կրթության սեփական ուղի, օգնել նրան սեփական ճա-նապարհին անցնելու: Պարտադիր ուսուցումը, ենթատեքստում ունի սովորողի հանդեպ անվստահության մտայնությունը, ինչը մարդուն զրկում է իր ամենացանկալի որակից՝ ինքնուրույնությունից, նաև աշխարհի հանդեպ կենդանի և ակտիվ հետաքրքրությունից: Հետևաբար՝ ուսուցման գործընթացի կազմակերպման նոր ձևերը, մեթոդները և տեխնոլոգիաները պետք է նպաստեն մարդու ինքնուրույնության ձևավորմանը, հիմնարար գի-տելիքների ձեռքբերմանն ու ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը:

Վերջին տարիներին հաճախ են հակադրում ուսուցման ավանդական և ինտերակ-տիվ մեթոդները, ուսուցչակենտրոն և աշակերտակենտրոն մոտեցումները: Ընդ որում՝ այդ հակադրումը կատարվում է այն համատեքստում, որ ինտերակտիվ և աշակեր- տակենտրոն մոտեցումները բացարձակապես լավն են, իսկ ավանդական և ուսուցչակենտրոն մոտեցումները՝ վատը: Այս մոտեցումը գիտականորեն հիմնավորված չէ:

Ինտերակտիվ մոտեցումներն անհրաժեշտ են աշակերտներին մոտիվացնելու, ուսուցումը հետաքրքիր ու մասնակցային դարձնելու համար: Բայց այդ ամենը չեն բա- ցառում նաև ավանդական մոտեցումների օգտագործումը: Հարց ու պատասխանը, նյութը վերհիշելը, վարժանքները, ուսուցչի բացատրական խոսքը այսօր էլ կարևոր են ու անհրաժեշտ ուսուցման համար: Բացի այդ՝ ինտերակտիվ ուսուցումն ունի որոշակի ռիսկեր, որոնք անտեսել չի կարելի:

Օրինակ՝ խմբային աշխատանքների ժամանակ որոշ աշակերտներ «գլուխ են պահում»: Արտաքուստ թվում է, թե երեխաներն ակտիվ են, բայց վերջում պարզվում է, որ մնացորդային գիտելիքների մակարդակը ցածր է:

Հետևաբար՝ նոր մանկավարժության մեջ չպետք է լինեն մեթոդների և հնարների հակադրում: Բոլոր մեթոդներն ու հնարները ինչ-որ իրավիճակում կարող են օգտակար լինել:

Ուսուցման մեթոդները հաճախ ընկալվում են որպես դեղատոմս: Երբեմն նշվում է, որ այս կամ այն մեթոդը կիրառելու դեպքում մենք կկարողանանք հասնել մեր նպատակին: Բայց մանկավարժության մեջ ընդհանրացված լուծումներ չկան:

Յուրաքանչյուր դաս, յուրաքանչյուր դասարան տարբեր է: Մեկ դասարանում աշխատող մոտեցումը կարող է մի այլ դասարանում չաշխատել:

Հետևաբար՝ ուսուցման մեթոդներն ու հնարները պետք է ընկալել որպես գործիքներ, որոնց կիրառման մասին որոշումը կայացնում է ուսուցիչը:

Ուսուցման ընթացքում տարբեր մեթոդներ կիրառելիս օգտագործվում են հարցեր և հարցադրումներ, որոնք նպատակ ունեն պարզելու սովորողների գիտելիքների ընդհանուր մակարդակը, ապահովելու մտքերի ու գաղափարների ընկալումը, խթանելու նրանց ակտիվությունն ու ներգրավվածությունը ուսուցման գործընթացում:

Հարցերը կամ հարցադրումները աշակերտների մտածողությունը խթանելու, տեղեկատվությունը հիմնավոր ընկալելու, համակարգելու, ստեղծագործական և քննադատական մտածողությունը զարգացնելու կարևոր գործոն են:

Ուսուցման ընթացքում կարևոր է ոչ միայն ճիշտ հարց տալը, այլև դրանց տրամաբանական հերթականության ապահովումը, որ բացակայությունը կարող է աշակերտին շեղել մատուցվող նյութից կամ դասի նպատակից:

Հարցերը պետք է լինեն.

- Հստակ

- Հակիրճ
- Նպատակաուղղված
- Տեղին
- Աշակերտների մակարդակին համապատասխան
- Տրամաբանական հաջորդականությամբ
- Մտածելու տեղիք տվող (Մ. Պետրոսյան «Հարցեր կամ հարցադրումների մեթոդ»)

Ուսումնական արդյունավետության և սովորողների ներգրավվածության բարձրացման համար քննարկվել են հարցադրման մի քանի ռազմավարություններ:Հարցադրումների միջոցով կարելի է ստուգել ոչ միայն նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, խթանել վերլուծական մտածելակերպը, զարգացնել և ամրապնդել ձեռք բերածը, այլ նաև բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը, որն էլ իր հերթին ազդում է ուսուցման որակի և արդյունավետության վրա: Ճիշտ տրված հարցերը խրախուսում են ստեղծագործական և քննադատական մտածելակերպի զարգացմանը, ինչ-պես նաև բարձրացնում են աշակերտների ինքնավստահությունը (Ասյա Ղուկասյան յան «Հարցադրման մեթոդները և ուսուցման արյունավետության բարձրացումը»):

Մանկավարժական գրականության մեջ հարցերը դասակարգվում են հետևյալ կերպ.

- Բաց
- Փակ
- Հուշող
- Ենթատեքստով
- Հետադարձ
- ուղղորդող

Բաց հարցեր.

Բաց հարցերը նպատակահարմար են անմիջական հաղորդակցության սկսելու համար: Այս տիպի հարցերը հնարավորություն են տալիս ազատ պատասխանել և սովորաբար սկսվում են «ի՞նչ», «ինչպե՞ս» հարցերով: Այդպիսի հարցերը չեն ենթադրում միանշանակ պատասխան:

Փակ հարցեր.

Փակ անվանում են այն հարցերը, որոնք պահանջում են միանշանակ պատասխան, որն արտահայտվում է մեկ բառով՝ պարզապես «այո» կամ «ոչ»": Փակ հարցերը նպատակահարմար է օգտագործել տեղեկատվության ստուգման կամ պատասխանի ընտրության հնարավորությունը սահմանափակելու համար:

Այս տեսակի հարցերը խորհուրդ չի տրվում հաճախ օգտագործել, որովհետև վերջիններս սահմանափակում են սովորողների մասնակցության աստիճանը և հարցաքննության բնույթ ունեն: Դրանք նաև որոշ չափով սահմանափակում են սովորողների ստեղծագործական մոտեցումը:

Հուշող հարցեր.

Հուշող հարցերը, ինչպես երևում է անվանումից, այն հարցերն են, որոնք նպատակ ունեն աշակերտին հանգեցնելու այն պատասխանին, որն ակնկալում է ուսուցիչը: Այս հարցերի օգտագործումը կարող է նաև արդարացված չլինել, քանի որ խանգարում են աշակերտի ազատ մտածողությանը և զրկում են սեփական պատասխանն ու կարծիքը ունենալու հնարավորությունից, սակայն այս դեպքում աշակերտը ավելի պաշտպանված է իրեն

զգում: Հուշող հարցերի օրինակներ են «Դուք չե՞ք գտնում, որ այս թեման կարող է ձեզ համար օգտակար լինել», «Մի՞թե դուք կարծում եք, որ այս մոտեցումը ճիշտ չէ»:

Ենթատեքստով հարցեր.

Այս տեսակի հարցերն օգտագործվում են աշակերտների լարվածությունը թուլացնելու և ակնկալվող պատասխանին հասնելու նպատակով, չնայած ինչպես հուշող հարցերը, ենթատեքստունեցող հարցերը ևս խոչընդոտում են աշակերտների ազատ պատասխանելու հնարավորությանը: Այդպիսի հարցերից են օրինակ` դուք համաձայն ե՞ք, որ Y-ը ավելի լավն է քան X-ը, կամ դուք հավանաբար կսխալվեք, եթե ընտրեք Z տարբերակը:

Հետադարձ կապապահովող հարցեր.

Հետադարձ հարցերն օգտագործվում են, որպեսզի ճշտվի նյութի ընկալումը, և աշակերտների զրույցի մեջ ընդգրկված լինելը, նրանց պատասխանները զարգացնելու, կամ հետագա քննարկումը խրախուսելու և շարունակելու համար: Օրինակ` «Դուք ասացիք, որ առանց լրացուցիչ ներդրման հնարավոր չէ՞ այս խնդիրը լուծել»:

Ուղղորդող հարցեր.

Ուղղորդող հարցերն օգնում են աշակերտներին կենտրոնանալու միջոցով ուշադրությունը սևեռել դիտարկվող նյութի այս կամ այն մասի վրա: Մասնավորապես այն նպատակահարմար է օգտագործել նոր թեմային անցնելուց առաջ անցած նյութը ամփոփելու համար: Կարևոր է նաև, թե աշակերտներին ուղղորդելու նպատակով հարցեր երբ և որ պահին են տրվում: Տարբեր պահերին ուղղորդող հարցերն օգտագործվում են տարբեր

նպատակներով:Մասնավորապես ուղղորդող կարող է լինել հետևյալ հարցը այսպես «Ին՞չ նոր հասկացություններ հանդիպեցինք այս թեման ուսումնասիրելիս» (Մ. Պետրոսյան «Հարցեր կամ հարցադրումների մեթոդ»):

Դասավանդման փորձը ցույց է տալիս,որ հարցերին պատասխանում են հիմնականում դասարանի բարձր առաջադիմություն ունեցող աշակերտները,մյուսները պարզապես լի- նում են լսողի դերում: Այդ իսկ պատճառով ցածր և միջին կարողության տեր աշակերտ- ների ներգրավվածությունը ապահովելու համար պետք է անվանակոչվի աշակերտի հստակ անունը,որ պետք է պատասխանի հարցին այն հնչեցնելուց հետո:

Սա այն եզակի ռազմավարություններից է,որի կիրառությունն ապահովում է գրեթե բոլոր աշակերտների ներգրավվածությունը: Այս մեթոդի առավելությունը կայանում է նրանում,որ դասին մասնակցում են գրեթե բոլոր աշակերտները ՝ անկախ իրենց առաջա -դիմությունից: Յուրաքանչյուրը մասնակցում է իր չափով,և այս պարագայում խրախուս-վում է ցանկացած գործողություն և նպաստում ուսուցման արյունավետության բարձ-րացմանը:

Ռուսաց լեզվի դասերին հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գործընթացի կարևոր և բաղկացուցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, ինչպես նաև մեծաց- նել աշակերտների ակտիվացումը դասապրոցեսին, նպաստել սովորողների ճանաչո- ղական և ստեղծագործական ունակությունների, մտածողության զարգացմանը:

Նոր նյութի բացատրությունը պետք է այնպես պլանավորել ,որ այն ներառի հնարա-վորինս շատ ինքնուրույն առաջադրանքներ,

և սովորողները, դիտարկելով, իրենք իրենց համեմատություններ անեն, որպեսզի հանգեն ինքնուրույն եզրակացությունների, գիտակցաբար յուրացնեն ուսումնասիրված կանոնների և սահմանումների ձևակերպումները:

ՈՒսուցման գործընթացի արդյունավետությունը կախված է նրանից,թե որքանով է ուսուցիչը կոմպետենտ հարցադրումների կիրառման և այդ մակարդակում գիտելիքների կիրառման և փոխանցման, ժամանակի հետ համահունչ քայլելու հարցերում: Մանկա- վարժական գործունեությունը մանկավարժից պահանջում է գիտելիքների և մասնագի- տական կարողությունների անընդհատ ավելացում, նոր մեթոդներով դասերի անցկացում:

3. Փորձարարական հետազոտություն

3. 1. Խմբի նկարագիրը

Իմ հետազոտական աշխատանքը ես անցկացրել եմ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Մար-տունու Մ. Մելիք-Շահումյանցի անվան N1 հիմնական դպրոցի 8-րդ դասարանում:

Այս դասարանում դասավանդում եմ «Ռուսաց լեզու» առարկան 4 տարի և շատ լավ գիտեմ յուրաքանչյուր սովորողի ունակությունները, կարողությունները և հմտություն-ները: Դասարանում սովորում են 22 աշակերտ՝ 14 տղա և 8 աղջիկ: 4 աշակերտ՝ A,B,C,D,

ունեն բարձր առաջադիմություն, մնացածը՝ միջին, երկուսը՝ ցածր: Դասապրոցեսը կազ-մակերպել իս ես, բնականաբար, պետք է աշխատեմ հիմնական խմբի հետ՝ հանձնարարե-լով տարբեր առաջադրանքներ, կիրառելով տարբեր մեթոդներ: A,B,C,D աշակերտները ունեն կայուն գիտելիքներ և տարբեր իրավիճակներում դրանք կիրառելու կարողություն-ներ: Նրանք շատ շուտ են ընկալում մատուցվող նյութը, ակտիվորեն պատասխանում են հարցադրումների, արագ կատարում են դասարանին տրվող բոլոր առաջադրանքները: Սակայն դա խանգարում է մնացած աշակերտներին, նրանք կարծես մնում են «ստվե-րում», չեն հասցնում հասկանալ մատուցվող նյութը, չեն կարող լավ կատարել հանձնա- րարված առաջադրանքնեը, հետևաբար՝ դառնում են պասիվ կամ անտարբեր: Այդ իսկ պատճառով ես որոշել եմ A,B,C,D աշակերտներին տալ տարբերակված, համեմատաբար բարդ, ինքնատիպ մոտեցումներ և հիմնավորումներ պահանջող առաջադրանքներ:

Իմ խնդիրն է վերոնշյալ աշակերտների մոտ հետաքրքրություն առաջացնել ուսումնա-սիրվող նյութի վերաբերյալ, զարգացնել նրանց ինքնուրույն մտածելու և ուսումնասիրվող ծրագրային նյութին վերաբերող գիտելիքների գործնական կիրաառման կարողություն- ները: Աշակերտները պետք է նաև բացատրեն և հիմնավորեն իրենց պատասխանները: Այդ պատճառով ես որոշել եմ կիրառել հարցադրումների մեթոդը՝ բաց հարցերի և տար-բերակված թեստերի միջոցով: Առաջադրանքների կատարման համար կսահմանեմ որո-շակի ժամանակ:

Այդ ընթացքում կաշխատեմ մյուս աշակերտների հետ, կընտրեմ նրանց գիտելիքներին, հմտություններին ու կարողություններին համապատասխան բանավոր և գրավոր առա-ջադրանքներ:

3.2. Փորձարարական դաս 1

Այսօրվա դասի թեման է «Безличные предложения» (Անդեմ նախադասություններ):

Դասը սկսվեց կազմակերպչական աշխատանքով, ներկա-բացակայով: Ապա ֆրոնտալ եղանակով ստուգվեց տնային աշխատանքը (վարժ. 17, 20, էջ 66): Քննարկվեցին կա-տարված աշխատանքի սխալները, տրվեց բանավոր հետադարձ կապ, որից հետո աշա-կերտները տետրերում ուղղումներ արեցին:

Խթանման փուլը սկսվեց «Մտագրոհ»-ով: Դասարանը բաժանվեց խմբերի: Աշա-կերտներին առաջարկվեց պատասխանել հարցի. «Ի՞նչ գիտեք միակազմ նախադա- սությունների մասին»: Կատարվեց մտքերի փոխանակում, նապա պատասխանները գրվեցին գրատախտակին այն հաջորդականությամբ, ինչպես հնչեցվում էին: Անցած թեման ամփոփվեց առաջադրված հարցադրումներով, աշակերտները պատասխանե- ցին հարցերին, թվարկեցին միակազմ նախադասությունների տեսակները, բերեցին օրինակներ՝ հիմնավորելով պատասխանները: Օրինակները գրվեցին գրատախտակին:

Իմաստի ընկալման փուլ: Հաղորդվեց նոր դասի թեման՝ «Безличные предложения» (Անդեմ նախադասություններ), որից հետո առաջարկվեց պատասխանել հարցի. «Ի՞նչ է մեզ հուշում «безличные предложения» արտահայտությունը»: Աշակերտները հայտ- նեցին իրենց կարծիքները և եկան այն եզրահանգման, որ. 1) «безличные предложе- ния»՝ միակազմ նախադասուրյուններ են, 2) չկա գործողություն կատարող «դեմք»՝ են- թակա (без лица – առանց «դեմքի»):

Կատարվեց քարտային աշխատանք հարցադրումներով: Խմբերին բաժանվեցին քարտեր, բացատրվեց պահանջը, կատարման համար տրվեց 5ր ժամանակ: Կատար- ված աշխատանքը ստուգվեց և քննարկվեց:

Հաղորդվեց նոր դասը (ուսուցչի խոսք), բացատրվեց, ինչ են ցույց տալիս անդեմ նա- խադասությունները, ինչ խոսքի մասերով կարող է արտահայտվել գլխավոր անդամը՝

ստորոգյալը, ինչպես կարելի է երկկազմ նախադասությունները դարձնել միակազմ ան- դեմ: Դասի հաղորդման ընթացքում աշակերտները հնչեցրեցին իրենց համար անհասկա-նալի հարցերը, տրվեց լրացուցիչ բացատրություններ: Դասը քննարկելուց և ամփոփե- լուց հետո A,B,C,D աշակերտներին տրվեց տարբերակված աշխատանք՝ բաց հարցե- րով: Հարցերը բոլորի համար նույն էին, նրանցից յուրաքանչյուրը աշխատում էր ինքնու- րույն: Կատարման համար սահմանվեց 15ր ժամանակ:

Մնացած աշակերտների հետ դասը շարունակվեց դասագրքի վարժությունների կա- տարումով նոր ստացած գիտելիքները ամրապնդելու և գործնականում կիրառելու նպա-տակով: Կատավեց վարժ. 4-ը և 6-ը: 4-րդ վարժության պահանջն էր երկկազմ նախադա- սությունները փոխակերպել անդեմ նախադասությունների, 6-ինը՝ ընդարձակել անդեմ

նախադասությունները տեղի և ժամանակի պարագաներով: Աշակերտները հերթով կա-տարում էին վարժությունները գրատախտակին, ուղղումներից հետո գրի առնում տետրե-րում: Աշխատանքների իրականացման ժամանակ բոլոր աշակերտներին տրվեցին ուղ-ղորդումներ, բանավոր հետադարձ կապ:

Հավաքվեցին A,B,C,D սովորողների հարցադրումներով առաջադրանքները: Հաջորդ դասին յուրաքանչյուրին կտրամադրվի գրավոր և բանավոր հետադարձ կապ կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

Կատարվեց անդրադարձ՝

ИГРА «ДА – НЕТ»

1) Изменяются ли безличные глаголы по лицам и числам? (НЕТ)

2) Есть ли подлежащее, т.е. лицо, выполняющее действие, в предложении с безличными глаголами? (НЕТ)

3) Связаны ли понятия безличный глагол и безличное предложение? (ДА)

4) Безличное предложение – это односоставное предложение?(ДА)

5) Можно ли восстановить подлежащее в безличном предложении? (НЕТ)

Գնահատվեց 4 աշակերտ:

Տնային աշխատանք հանձնարարվեց վարժ. 7, 12.

3. 3 Փորձարարական դաս 2

Դասի թեման է «Безличные предложения» (շարունակություն):
Դասը սկսվեց տնային աշխատնքի ստուգումով: Քննարկվեցին և բացատրվեցին թե –րությունները և սխալները և տեղում ուղղվեցին: Ապա քննարկվեց նախորդ դասժամին գրված տարբերակված աշխատանքները: 4 աշակերտներն էլ կարողացել էին հաղթա-հարել առաջադրանքը, սակայն A և C աշակերտները թերի էին պատասխանել 5-րդ հարցին: Հարցը քննարկվեց, բացատրվեց, որից հետո A և C սովորողները լրացրեցին բացթողումները:

Հարցերի քննարկմանը մացնակցեցին նաև դասարանի մյուս աշակերտները: Այդ քննարկումով ամփոփվեց անցած դասը: Ինքնուրույն աշխատանք կատարածները շատ ոգևորված էին իրենց ցուցաբերած արդյունքներից: Աշխատանքը հնարավորություն
տվեց ինքնուրույն լուծումներ գտնել, բացատրել և ներկայացնել իրենց տեսակետը և, վերջապես, ստուգել նոր ստացած գիտելիքները:

Հավորդվեց նոր դասը: Բացատրվեց ժխտական անդեմ նախադասությունների արտա- հայտման ձևերը և կիրառությունը: Գրատախտակին գրվեցին օրինակներ, բացատրվե- ցին: Ապա առաջարկվեց պատասխանել հարցի. «Ո՞ր հոլովով են դրված ժխտական բառերի (ստորոգյալների) հետ օգտագործվող գոյականները:» Աշակերտները հնչեցնում են սեռա-կան հոլովի հարցերը, վերհիշում սեռական հոլովով դրված գոյականների վերջավորու –թյունները, գրատախտակին գրում են օրինակներ և ընդգծում վերջավորությունները:

A,B,C,D աշակերտներին հանձնարարվում է տարբերակված թեստային աշխատանք: Առաջադրանքը բացատրվում է, կատարման համար տրվում է 15ր ժամանակ: Մնացած աշակերտները կատարում են վարժություններ դասագրից` 20, 27: Աշխատում են խմբե-րով,

վարժությունները կիսվում և բաժանվում են 4 խմբերին: Կատարված աշխատանք-ները ստուգվում են, քննարկվում և բացատրվում են սխալները:

Տարբերակված թեստերը հավաքելուց հետո կատրավեց դասի ամփոփում`

Закончи предложения, написанные на доске (дописать одним словом).

1. Глаголы, которые обозначают действия, происходящие сами по себе, называются ... (безличными).

2. В предложении безличные глаголы выступают в роли ... (сказуемого).

3. В предложений при безличном глаголе нет и не может быть ... (подлежащего).

4. Безличные глаголы обозначают ... (состояние) человека и явления природы.

Գնահատվեց 5 աշակերտ:
Տնային աշխատանք հանձնարարվեց վարժ. 24, 26:

4. Վերլուծություն

Անցկացնելով 2 փորձարարական դաս, իմ առջև խնդիր էի դրել A,B,C,D աշակերտնե-րի մոտ զարգացնել համեմատելու, վերլուծելու, հետևություններ անելու, ամփոփելու,

ինքնուրույն աշխատելու կարողությունները:
Ուսումնասիրվող նյութի յուրացման համար կիրառել եմ հարցադրման մեթոդ, տարբերակված ուսուցում: Դասը պլանավորելիս ես հաշվի էի առնում սովորողների գիտելիքները և կարողությունները:

Հետազոտության նպատակն է կիրառել հարցադրումների այն ռազմավարությունները, որոնք օգնում են սովորողների գիտելիքները գնահատելու, ուսուցանվող նյութն ավելի խորն ըմբռնելու, քննադատական մտածողություն զարգացնելու, աշակերտների ներ-գրավվածության աստիճանը բարձրացնելու, մոտիվացիան խթանելու համար: Ավելին, ճիշտ և դասի նպատակներից բխող հարցերի առաջադրումը կարող է հիմք հանդիսանալ նոր գաղափարների առաջացման, ավելի խորքային ուսումնասիրությունների համար:

A,B,C,D աշակերտների հետ տարբերակված ուսուցումն ինձ հնարավորություն տվեց ավելի շատ ժամանակ տրամադրել մնացած աշակերտներին, նրանց հետ աշխատել արդյունավետ՝ կիրառելով տարբեր մեթոդներ («Մտագրոհ», խմբային աշխատանք, քարտային աշխատանք, հարցադրումներ):

Վերլուծելով հետազոտական դասերի արդյունքները, եկա այն եզրակացության, որ հարցադրումների մեթոդի կիրառումը դասավանդման գործընթացի կարևոր և բաղկացն-ցիչ մասն է կազմում: Հարցադրումների կիրառմամբ ոչ միայն կարելի է ստուգել նախկինում յուրացված գիտելիքների աստիճանը, խթանել վերլուծական մտածելակերպը, զարգացնել և ամրապնդել ձեռք բերվածը, այլ նաև բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը, որն էլ իր հերթին ազդում է ուսուցման որակի և արդյունավետության վրա: Ավելին, ճիշտ ձևով կազմված հարցերը, որոնք տրվում են հոգեբանորեն ապահով միջավայրում, խրախուսում են ստեղծագործական և քննադատական մտածելակերպի զարգացումը, ինչպես նաև բարձրացնում են աշա-կերտների ինքնավստահությունը:

5. Գրականության ցանկ

1.Հանրակրթական դպրոցի առարկայական չափորոշիչ և ծրագիր՝ «Ռուսաց լեզու»

2.https://multiurok.ru

3.http://armedin.am

4. Ասյա Ղուկասյան «Հարցադրման մեթոդները և ուսուցման արյունավետության բարձրացումը»

5. Մ. Պետրոսյան «Հարցեր կամ հարցադրումների մեթոդ»

6. Зинудин Абасович Абасов „ Дифференциация обучения : сущность и формы„ Журнал директор школи 2004

7. Зарецкий В. К. „Проблемы дифференцированнога обучения и возможности интегразии„ ИПИ, Москва

6. Հավելված

Դասապլան 1

Ուսուցիչ՝ Մարգարիտա Ալեքսանյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ		Կիսամյակ	II	Դասարան	VIII
Թեմա՝	Безличные предложения						
Օգտագործվող նյութեր՝	*VIII դասարանի ռուսաց լեզվի դասագիրք, տետրեր, թեստեր, գծապատկերներ, աղ –յուսակներ, մատիտ, գրիչ, մարկերներ:*						
Դասի նպատակը՝	▪ Խորացնել և ամրապնդել միակազմ նախադասությունների վերաբերյալ գիտելիք-ները: ▪ Բացատրել՝ ինչ է անդեմ նախադասությունը և ինչ առանձնահատկություններ ունի, ինչ խոսքի մասերով է արտահայտվում ստորոգյալը: ▪ Ձևավորել անդեմ նախադասությունները տարբերակելու և բնութագրելու կարողու-թյունները: ▪ Նպաստել հիմնավորելու, վերլուծելու, ինքնուրույն աշխատելու կարողությունների ձևավորմանը:						
	Ուսուցման արդյունքներ,որոնք կփաստեն,որ ուսուցումը տեղի ունեցավ						
Վերջնարդյունքները	▪ Կարողանալ տարբերել միակազմ նախադասությունների տեսակները: ▪ Իմանալ անդեմ նախադասությունների առանձնահատկությունները: ▪ Իմանալ անդեմ նախադասություններում ստորոգյալի արտահայտման ձևերը: ▪ Կարողանալ երկկազմ նախադասությունները փոխակերպել միակազմ անդեմ նա-խադասությունների:						

Գործողություններ (ժամ/տևողություն)	Ուսումնական Գործունեություն **Աշակերտներ**	Ուսումնական Գործունեություն **Ուսուցիչ**	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ(ներ)
Սկիզբ` 5-6ր  Ընթացք` 10 ր	Բացում են դասագրքե-րը, տետրերը, պատ-րաստվում նոր դասին: Ներկայացնում են տնային աշխատանքները, կատարում ուղղում-ներ: Հայտնում են կարծիք-ներ, կատարում եզրա-հանգումներ` 1)«безличные предло-жения»` միակազմ նախադասություններ են, 2) չկա գործողու-թյուն կատարող «դեմք»` ենթակա (без лица – առանց «դեմքի»):  Կատարում են քարտա-յին աշխատանք` որո-շում են տրված միա-կազմ նախադասութ-յունների	Ողջունում է դասարանին, ն/ք: Ֆրոնտալ եղանա-կով ստուգում է տնային աշխա-տանքները, քըն-նարկում սխալ-ները: Տալիս է ուղղորդող հարցեր: Բաժանում է քար-տեր հարցադրում-ներով, բացատրում կատարվելիք աշխատանքը: Կատարված աշ-խատանքը ստուգ-վում և	Ի՞նչ գիտեք միա-կազմ նախադա-սությունն երի մասին: «Ի՞նչ է մեզ հուշում «безлич- ные предложе -ния» արտահայ-տությունը» : ▪Նշվածներից ո՞րն են անդեմ նախադասութ-յունները: ▪Կարելի՞ է վերա-	«Մտագրոհ» Խմբային աշխատանք Քարտային աշ-խատանք:

10 ր	տեսակները, գտնում են անդեմ նա-խադասությունները, բացատրում նշանակո-թյունը:	քննարկվում է: (5ր) Դաղորդում է նոր դասը, բացատրում է՝ ▪ինչ են ցույց տալիս անդեմ նախադա-սությունները, ▪ինչ խոսքի մա-սերով կարող է ար-տահայտվել գլխա-վոր անդամը՝ ստո-րոգյալը, ▪ինչպես կարելի է երկկազմ նախա-դասությունները դարձնել միակազմ անդեմ:	կանգնել ենթա–կան այդ նախա-դասություն-ներում ▪Ի՞նչ են ցույց տալիս նշված նախադասութ-յունները:	
15 ր	Դնչեցրեցնում են իրենց համար անհասկանալի հարցերը, ստանում լրացուցիչ բացատրու-թյուններ, գրում օրի-նակներ:		Դարցերը դասա-պլանի վերջում (էջ 20):	Տարբերակված ուսուցում Դարցադրումնե-րի մեթոդ
	A,B,C,D աշակերտնե-րը	A,B,C,D աշակերտների ն տրվում է տարբե-		

Ավարտ՝ 4-5 ր	աշխատում են ինք-նուրույն: Մնացած աշակերտներ-ը հերթով գրատախ-տակին կատարում են դասագրքից 4 և 6 վար-ժությունները, ուղղում-երից հետո գրի առնում տետրերում: Պատասխանում են «այո» կամ «ոչ» առաջադրված հար-ցերին՝ ամփոփելով դասը:	րակված աշխա-տանք՝ բաց հար-ցերով: Հետևում է կատարվող աշխատանք-ներին, տալիս է ուղղորդումներ, տրամադրում է անհրաժեշտության դեպքում առաջ մղող անհատական բանվոր, գրավոր հետադարձ կապ: Հավաքում է տար-բերակված առա-ջադրանքները: Կատարում է անդրադարձ՝ առաջարկելով պա-տասխանել «այո» կամ «ոչ»: Գնահատում է 4	Հարցեր «այո» և «ոչ» պատասխանով (էջ 13)	Հարցադրումներ

		աշակերտի: Բացատրում է տնային աշխատանքը:		
Տնային աշխատանք	Վարժություն 7, 12:			

Вопросы по русскому языку (8 класс).

1)В чем разница между односоставными и двусоставными предложениями?
2)Назовите виды односоставных предложений.
3)Перечислите виды односоставных предложений, в которых главный член может быть выражен глаголом.
4)Чем различаются по значению определенно-личные,неопределенно-личные и безличные предложения?
5)Какими формами глаголов выражается главный член в определенно-личных и неопределенно-личных предложениях?
6)Какие односоставные предложения могут употребляться при описании состояния природы, состояния человека и для характеристики окружающей его обстановки?
7)Представьте, что ученик не умеет отличать определенно-личные предложения от неопределенно-личных.Как бы вы разъяснили, чем они различаются?

Ответы

Задание 1. В односоставных предложениях имеется только один главный член (подлежащее или сказуемое).
Примеры:
Осень. (только подлежащее)
Уже рано темнеет. (только сказуемое)
В двусоставных предложениях имеется два главных члена
(подлежащее и сказуемое), которые тесно связаны между собой.
Примеры:
Я иду домой (подлежащее и сказуемое)
Маша, Катя и Ира живут в одном доме. (3 однородных подлежащих и одно сказуемое)

Задание 2.
Виды односоставных предложений:

2) Определенно-личные. Главный член выражен глаголом в форме 1-го лица или 2-го лица изъяв. накл. **или** 2-го лица повел. накл. Глагол указывает на вполне определенное лицо (проще говоря, можно понять, кто выполняет действие (я, ты...))
Примеры:
Выхожу из дома рано утром.
Замечаю изменения.
Берешь карандаш.
3) Неопределенно-личные. Действие совершается неопределенным лицом. Главный член выражен глаголом 3 лица мн. числа настоящего и будущего времени **или** глаголом в мн. числе прошедшего времени и условном наклонении.

Примеры:
Газеты доставляют по утрам.
Сообщили о резком похолодании.
4) Безличные.
Не называется, тот, кто совершает действие. Главный член-безличный глагол, личный глагол в безличном значении, неопределенная форма глагола, наречие.
Примеры:
Зимой рано смеркается.
Тихо вокруг.

Задание 3.
Виды односоставных предложений в которых главный член может быть выражен глаголом:
-определенно-личные
-неопределенно-личные
-безличные

Задание 4.
В **определенно-личных** предложениях понятно, кто выполняет действие, в **неопределенно-личных** действие выполняется неопределенным лицом, в **безличных** не называется тот, кто совершает действие.

Задание 5.
1) **Определенно-личные.**
-главный член выражен глаголом в форме 1-го лица или 2-го лица изъяв. накл.
- главный член выражен глаголом 2-го лица повел. накл.
2) **Неопределенно-личные.**
-главный член выражен глаголом 3 лица мн. числа настоящего и будущего времени
- главный член выражен глаголом в мн. числе прошедшего времени и условном наклонении.

Задание 6.
Могут употребляться при описании состояния природы, состояния человека и для характеристики окружающей его обстановки **безличные предложения.**
Примеры:
Холодно. Туманно. Жарко. Весело.

Задание 7.
В **определённо-личных** предложениях можно понять, кто совершает действие.
Примеры:
Иду домой. (сразу понятно, что иду **я**)
Идешь домой. (Сразу понятно, что **ты**).

В **неопределенно-личных** предложениях не понятно, кто совершает действие.
Примеры:
Газеты доставляют по утрам (не понятно, кто доставляет.
Может почтальоны, а может еще кто-то)
Сообщили о похолодании. (не понятно, кто сообщил. Метеорологи, а может ведущие новостей, а может люди на улице)

Դասապլան 2

Ուսուցիչ՝ Մարգարիտա Ալեքսանյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ		Կիսամյակ	II	Դասարան	VIII
Թեմա՝	Безличные предложения						
Օգտագործվող նյութեր՝	*VIII դասարանի ռուսաց լեզվի դասագիրք, տետրեր, թեստեր, գծապատկերներ, աղ–յուսակներ, մատիտ, գրիչ, մարկերներ:*						
Դասի նպատակը՝	▪Բացատրել ժխտական անդեմ նախադասությունների արտահայտման ձևերը, վեր-հիշել սեռական հոլովի գործածությունը: ▪Զարգացնել միակազմ նախադասություններ կազմել ու և բանավոր ու գրավոր խոսքում ճիշտ գործածել ու հմտություններ: ▪Ամրապնդել անդեն նախադասությունների վերաբերյալ գիտելիքները:						
	Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ						
Վերջնարդյունքները	▪Իմանան ժխտական անդեմ նախադասությունների արտահայտման ձևերը: ▪Իմանան սեռական հոլովով դրված գոյականների վերջավորությունները եզակի և հոգնակի թվում: ▪Կարողանան կազմել տարբեր տեսակի անդեմ նախադասություններ: ▪Կարողանան գործածել անդեմ նախադասությունները բանավոր և գրավոր խոսքում:						
Գործողություններ	Ուսումնական	Ուսումնական Գործունեությ		Հարցադրումներ		Կիրառվող մեթոդ(ներ)	

(ժամ/տևողությ ուն)	Գործունեությ յուն **Աշակերտներ**	ուն **Ուսուցիչ**		
Սկիզբ՝ 5-6ր Ընթացք՝ 10 ր 10 ր 15 ր	Բացում են դասա-գրքերը, տետրերը, պատրաստվում նոր դասին: Ներկայացնում են տնային աշխա-տանքները, կատարում ուղղումներ: Բոլոր աշակերտ-ները մասնակցում են հարցերի քննարկմանը: Այդ քննարկումով ամ-փոփում են անցած դասը: Աշակերտները հըն-չեցնում են սեռա-կան հոլովի հար-ցերը, վերհիշում սեռական հոլովով դրված	Ողջունում է դա-սարանին, ն/բ: Ֆրոնտալ եղանակով ստուգում է տնային աշխատանքները, քննարկում և բա-ցատրում է սխալ-ները: Քննարկում է նա-խորդ դասաժամին գրված տարբերակ-ված աշխատանքնե-րը: 5-րդ հարցը նորից բացատրում է, տրա-մադրում բանավոր հետադարձ կապ: Հաղորդում է նոր դասը: Բացատրում է ժխտական անդեմ նա խադասություններ ների արտահայտման	▪Ո՞ր հոլովով են դրված ժխտա-կան բառերի (ստորոգյալ ների) հետ օգտագործ-վող գոյական-ները: ▪Ի՞նչ հարցերի է պատասխանո	Ուսուցչի խոսք

Ավարտ՝ 5 ր	գոյականնե-րի վերջավորու – թյունները, գրա-տախտակին գրում են օրինակներ և ընդգծում վերջավո-րությունները: Մնացած աշակերտները կատարում են վարժություններ դասագրից՝ 20, 27: Աշխատում են խըմբերով, վարժութ-յունները կիսվում և բաժանվում են 4 խմբերի: Ներկայացնում են կատարած աշխա-տանքները, քննար-կելուց հետո կատարում են ուղղում-	ձևե-րը և կիրառությունը: Գրատախտակին գրում է օրինակներ, մեկնաբանում, բացա-տրում: A,B,C,D աշակերտներին հանձնարարում է տարբերակված թեստային աշխա-տանք: Առաջադրանքը բա-ցատրում է, կատար ման համար տրվում է ժամանակ (15 ր): Ստուգում է կատարված վար-ժությունները, տրամադրում առաջ մղող բանավոր հետադարձ կապ և ուղղորդումներ: Հավաքում է տար-բերակված թեստերը:	ւմ սեռական հոլովը: Թեստ (էջ 24) Առաջադրանքը ներկայացված է 14 էջում:	Տարբերակված ուսուցում Խմբային աշխա-տանք

	ներ: Գրատախտակին գրված նախադա-սություններ ը ավարտում են 1 բառով:	Ամփոփում է դասը գրատախտակին գրված նախադասու-թյունների օգնութ-յամբ: Գնահատում է 5 աշա-կերտի; Բացատրում է տնա-յին աշխատանքը:		
Տնային աշխատանք				

Тест по теме «Безличные предложения»

1. **К какой категории относятся безличные предложения?**
   1)двусоставные
   2)односоставные
2. **Укажите предложение, в котором нет подлежащего:**
   1) Вокруг дома лежат глубокие сугробы.
   2) Снег занес дом до самой крыши.
   3) Снегом занесло деревню.
3. **Укажите безличное предложение:**
   1) Было тихо и темно.
   2) После того случая она стала очень тихой.
   3) Он вел себя очень тихо.
4. **Укажите предложение, которое не является безличным**
   1) Мне не хватает нежности твоей.
   2) У меня не было уверенности в правильном ответе.
   3) В переулке пахнет море.
5. **Выберите вариант безличного предложения, в котором главный член – отрицательное слово, имеет значение отсутствия чего-то:**
   1) Мечтам и годам нет возврата.
   2) Во дворе было чисто подметено.
   3) В зале было тесно и накурено.
6. **Выберите вариант безличного предложения, в котором главный член выражен безличным глаголом.**
   1) Снежит из низких облаков.
   2) Мне тоскливо.
   3) На западе светает.
7. **Выберите вариант безличного предложения, в котором главный член предложения выражен личным глаголом в безличном значении.**
   1) Забудь меня навек!

2) Нет возврата к старине.

3) У него захватило дыхание от запаха чего-то кислого и затхлого.

8. Укажите истинность или ложность вариантов ответа:

1) *Не хочется ль бежать, укрыться поскорей?*

Главные члены предложения выражены сочетанием безличного глагола с отрицательной частицей (личный глагол *хотеть* при добавлении постфикса -ся переходит в разряд безличных) и инфинитива.

2) *Пусть говорят и думают обо мне*.

Это безличное предложение, главные члены которого выражены глаголами 3-го лица.

3) *Мне невмочь*. Это безличное предложение, главный член которого выражен предикативным наречием (словом категории состояния). Обозначает внутреннее состояние человека.

4) *А из сада в раскрытые окна несло запахом сирени, душистого тополя.*

Это безличное предложение, главный член которого – личный глагол в безличном значении. Обозначает состояние окружающей среды.

Ответы

1 - 2)
2 – 3)
3 – 1)
4 – 3)
5 – 1)
6 – 2)
7 – 3)
8 – 1) да
2) нет
3) да
4) да